GAZETA
Wielkiego Xięstwa
POZNAŃSKIEGO.

Nakladem Drukarni Nadwornéj *W. Dekera i Spółki.* — Redaktor: *A. Wannowski.*

№ 116. W Piątek dnia 21. Maja. **1841.**

Wiadomości krajowe.

Z Berlina, dnia 16. Maja.

N. Król raczył najłaskawiéj Dziedzica dóbr i Deputowanego powiatowego Hazę z Lewic, mianować Radzcą Ziemiańskim powiatu Szamotulskiego, Departamentu Poznańskiego.

Odjechali: J. Excellencya Generał-Porucznik i Inspektor 1éj inspekcyi inżenierów, Reiche, do Poznania.

J. Excellencya Rzeczywisty Tajny Radzca i Naczelny Prezes prowincyi Saskiéj, Flottwell, do Magdeburga.

Wiadomości zagraniczne.

Polska.

Z Warszawy, dnia 12. Maja.

Jego Cesarska Mość, pragnąc odznaczyć pamiątkę uroczystości zaślubin Jego Ces. Wysokości Cesarzewicza Następcy tronu, przez zlanie łaski swéj na przestępców politycznych rodem z Królestwa Polskiego, raczył w nieograniczonéj dobroci swéj, postanowić: iż mają udzielone zupełne przebaczenie: Michał Radzikowski, posłany na Syberyję na osiedlenie; Jak Szreder, major b. wojsk polskich, przebywający w Tobolsku; Wal. Wensierski, przeznaczony do służby wojsk., z warunkiem odesłania do oddzielnego korpusu kaukazkiego; Konst. Jarnowski, Posłany na Syberyję, na osiedlenie; Marc. Dłużewski, oddany do wojska, z warunkiem odesłania go do batalijonu oddzielnego korpusu orenburskiego; posłani na Syberyję, na mieszkanie: Alex. Ambrozewicz, Hip. Krzywicki, Alex. Bieliński, Rom. Cichocki, Kar. Baliński, Mich. Łempicki, Alex. Dzwonkowski, posłany na Syberyję, na osiedlenie; Aur. Borzęcki, oddany do wojska, z warunkiem odesłania go do ksystujących wojsk w Syberyi; Ign. Dobrski, przeznaczony do służby wojskowéj, z warunkiem odesłania go do oddzielnego korpusu kaukazkiego; Tom. Dębnicki, oddany do wojska, na czas dla zaciągowych z Królestwa Polskiego przepisany; Leon Groszkowski, przeznaczony do służby wojskowéj, z warunkiem odesłania do oddzielnego korpusu orenbursk.; Franc. Dzwonkowski, Lud. Marczewski i Felix Gumowski. Skrócić 24-letni przeciąg czasu zostawania w wojsku do lat 15: Rob. Kurelli i Bobemu. Zmienić pracownie w kopalniach na osiedlenie w Syberyi: Księdzu Win. Kroczewskiemu, Ant. Luboradzkiemu, Kar. Podlewskiemu, Eugen. Zmijewskiemu, Alex. Krajewskiemu, Mich. Olszewskiemu, Marc. Brochockiemu i Stanisł. Morozewiczowi.

Francya.

Na posiedzeniu Izby Parów dnia 10. Maja słuchał Sąd téjże Izby sprawozdania Kommissyi instrukcyjnéj względem sprawy Darmesa. Jest ono bardzo obszerne. Chodziło o to, aby wypośrodkować, czy Darmes zamach na Króla sam tylko uknuł i wykonał. Jeden z dragonów eskorty królewskiéj, Kisler, zeznał, że widział człeka stojącego za słupem od latarni; w chwili gdy wystrzelił, stało kilka osób w jego bliskości, nie wie jednak, czy do niego należały. Podobnie niepewne były oświadczenia innych świadków. W skutek długich badań aresztowano jako podejrzanych o wspólnictwo w zamachu Darmesa 10 ludzi; — tymi są: Duclos, ma lat 44, furman; Borel, 27 lat, mechanik; Bacarie, 23 lat, mechanik; Perles, zwany Champagne, 32 lat, postrzygacz sukna; Bouge, 41 lat, mechanik; Belleguise, 50 lat, wozownik; Gueret, 25 lat, stolarczyk; Robert, 32 lat, farbierz; Martin, 25 lat, mechanik; Considère, 33 lat, stróż w domu Lafitte i spółki.

Na posiedzeniu dn. 11. Maja Sąd Izby Parów ogłosił, iż nie ma dowodów uczestnictwa względem osób: Belleguise, Borel, Bouge, Guerin, Martin, Perles, Bacarie i Robert; zaś Darmesa, Duclos i Considère ogłosił za będących w stanie oskarzenia. Dzień rozpoczęcia się obrad Prezes Izby Parów dopiero późniéj oznaczy. Prawo dozwala obżałowanym 14 dni czasu do przygotowania swéj obrony i wyboru adwokatów. Obrady publiczne więc dopiero ku końcowi miesiąca tego się rozpoczną.

Z Paryża, dnia 10. Maja.

O nowych wnioskach Ministeryum angielskiego powiada dziś Dziennik sporów: »Arystokracya angielska w ogóle tylko do ostateczności doprowadzona udaje się do reform; ale poczytujemy za rzecz niepodobną, aby zmianę praw zbożowych jeszcze dłużéj przewłóczyć miała; nie dla tego, abyśmy bunt żołądka, który Bacon na gorszym być mieni, za bliski poczytywali, lecz dla tego, że się Anglia obecnie w przesileniu handlowém znajduje, a z tego się tylko za pomocą rewolucyi w swoich taryfach wydobyć może. Przesilenie finansowe podrzędnéj tylko jest wagi. Jeżeli budżet około 50 milionów fr. niedoboru okazuje, rzecz ta dla kraju takiego jest drobnostką; ale położenie handlowe zupełnie inną ma wagę. Słusznie powiedziano, iż Anglia jest wyjątkowém państwem na ziemi. Nie znajdziemy w dziejach świata drugiego narodu z tak liczną ludnością, nie mającą posiadłości gruntowéj; ona na uprawie swéj ziemi nic nie cierpi, ale owszem całkiem od wywozu swoich wyrobów i zagranicznego zużycia zależy. W wszystkich innych państwach świata handel zagraniczny podrzędną tylko odgrywa rolę; ale w Anglii obrabia trzecia część ludności zagraniczny materyał, albo przyspasabia artykuły, na zagraniczne przeznaczone targi. Bogactwo Anglii, a nawet byt wielkiéj części jéj ludności, polegają na przewadze wyrobów. Wszystko, co jéj tylko współubieganie się wzniecić może, jest dla niéj źródłem zagłady. Teraz zaś współubieganie takowe sama sobie Anglia swojemi prawami prohibicyjnemi gotuje. Względność jest początkiem, środkiem i końcem każdego handlu. Zboże tworzy najgłówniejszy środek wymiany, jaki ląd stały Anglii ofiarować może; jeżeli zaś Anglia targi swoje dla surowych płodów zagranicznych zamyka, zamyka także przez to swoim wyrobom zagraniczne targi. Wyrządzając Anglia tém tamowaniem naturalnéj wymiany gwałt zobopólnym stosunkom, wprawia także ekonomią i handel innych narodów w nielad. Jeżeli cierpi niedostatek zboża, jeżeli cena jego do tego doszła stopnia, iż dowóz jest dozwolony, wtedy kupuje Anglia w ciągu kilku miesięcy 8 do 10 milionów hektolitrów (1¾ szefla), napełnia niemi spichlerze i znowu swój targ na kilka lat zamyka. Nagłe te zjawiska Anglii na targach, gdzie się tego nie spodziewano, pociągają za sobą podwyższenie ceny zboża, z którego pojedynczy przemyślnicy wprawdzie korzystają, ale ludność w ogóle na tém traci. Tak tedy Anglia z nieszczęścia miejscowego robi nieszczęście powszechne, i zaprowadza do handlu innych narodów tę samę nieregularność i ten sam nielad, na jakie jéj własna ludność przez ustawiczne zmiany cen zbożowych jest narażona. Ale to jeszcze nie wszystko. Wśród regularnego stanu rzeczy zwiększeniu dowozów zwiększenie wywozów towarzyszyć zwykło. Sądzićby więc można, iż, jeżeli Anglia dla obcego zboża swe targi otwiera, zagraniczne targi natomiast w zamianę jéj wyroby odbiorą; lecz tu zasada względności prawa swe popiera. Równowaga handlu wtedy tylko przywrócona bywa, gdy tranzakcye są regularne. Anglia nie może na to liczyć, żeby, gdy ona płodów lądu stałego potrzebuje i ląd stały równocześnie płodów angielskich potrzebował. Inne narody nie chcą od żniw Anglii zależeć, ani też brać je za zasadę swéj politycznéj ekonomii. Dla tego często się dzieje, iż Anglia zmuszona jest zagraniczne zboże gotówką opłacać; ztąd nagłe przesilenia w jéj systemacie pieniężnym, i dla tego także nowe źródła upadku dla jéj fabryk, które zamiast zwiększenia wywozu swych wyrobów, z przyczyny wywozu gotowizny zmniejszania zamówień doznają. Przeciw tak groźnym niebez-

pieczeństwom zamyśla teraz rząd angielski chwycić się środków; jest zaś tém bardziéj do tego znaglony, gdy zagraniczne narody na zakaz zakazem odpowiedzieć zagrażają. Ministeryum angielskie kusi się w téj chwili o najśmielsze reformy handlowe, jakich tylko od czasu głównéj administracyi Pana Huskissona doświadczano. Anglia musi ustąpić, aczkolwiek duma jéj na tém ucierpi; i chociażby reforma praw zbożowych nie była pytaniem ludzkości, byłaby zawsze zdobyciem, które wolność handlu nad tyranią kupiecką odnosi.

Jednemu tutejszemu żydowskiemu kupcowi, Panu Wormserowi, odmówiono pobytu w Dreźnie, dla tego, że jest żydem, a żydzi w Dreźnie, bez osobnego pozwolenia przebywać nie mogą. Pan Wormser odwoływał się do tego, że jest Francuzem i rząd saski chciał w skutek tego udać, jakoby o przebywaniu tamże Pana Wormsera nie wiedział. Lecz Pan Wormser obstawał przy swém prawie i chciał, aby go publicznie cierpiano i za Francuza uznano, czego rząd saski odmawiał. W skutek tego opuścił Pan Wormser Drezno i obecnie zanosił do Izby skargę o takowe naruszenie prawa obywatela francuzkiego i żąda zadosyć uczynienia. Izba miała się onegdaj tą petycyą zająć; ale zapóźno już było i musiano ją aż do przyszłéj soboty odłożyć.

Depesza telegraficzna z Tulonu donosi, iż kolumna expedycyjna, wyruszywszy dnia 27. Kwietnia z Blidahu, d. 30. bez wystrzału do Medeahu przybyła. Odpocząwszy tam sobie nieco, udała się daléj ku Milianie. Powietrze było piękne; stan zdrowia żołnierzy wyborny.

Hrabia Torreno spodziewany ku końcowi tego miesiąca w Paryżu. Zdaje się w ogóle, iż przybycie Królowéj Maryi Krystyny mnóstwo znakomitych Hiszpanów, którzy w czasie rządów Królowéj Regentki do administracyi wpływali, do Paryża sprowadzi — Z Maconu donoszą, iż Królowa Marya Krystyna wielkiego niebezpieczeństwa utraty życia uniknęła. Jéj firanki u łóżka zapaliły się i tylko szybka pomoc osób z jéj orszaku zdołała niebezpieczeństwo odwrócić.

Anglia.

Z Londynu, dnia 11. Maja.

Wczoraj odbyto w Leeds wielkie zgromadzenie deputowanych z miast i miasteczek dystryktów zachodnich Yorkshire i uchwalono petycyę do parlamentu na korzyść wniosków ministeryalnych pod względem ceł od zboża, drzewa budulcowego i cukru. Postanowiono Ministrów w ich przedsięwzięciach jak najdzielniéj wspierać. Wszakże to zgromadzenie i okólnik tutejszego głównego towarzystwa przeciw prawom zbożowym do innych towarzystw, dotychczas jedynémi zdają się być demonstracyami na korzyść wniosków ministeryalnych; zaś korporacya tutejszych właścicieli okrętów połączyła się z osadnikami Zachodnio-indyjskimi, handlarzami drzewem i właścicielami dóbr w oppozycyi przeciw Ministrom.

Standard wyraża: »Rozumieją powszechnie, że obrady nad wnioskiem Lorda Sandon dopiero we wtorek wieczorem albo we środę rano nastąpią. Niesie pogłoska, że Ministrowie urzędowanie swe złożą, jeżeli stanówczą klęskę poniosą, t. j. jeżeli większość przeciw nim 20 głosów wynosić będzie; my jednak temu nie wierzym, ponieważ rzeczą do prawdy podobną, że Ministrowie sami pogłoskę tę rozsiali, co już nie raz się działo, kiedy byli w kłopocie, ale potém jednak zawsze u steru zostali.«

Jeżeli redukcye cła nie przejdą albo nic nie pomogą, natenczas jakby odgrażając Torysom głosi Morning Chronicle, że gabinet o podatek od majątku wniesie.

Gazety torysowskie podają już różne listy o nowych kombinacyach ministeryalnych, rachując na to z pewnością, że teraźniejsze Ministeryum dłużéj się nie ostoi. Na jednéj z tych list stoi Hrabia Spencer jako pierwszy Minister razem z Lordem J. Russell; na drugiéj znowu Lord J. Russell jako pierwszy Minister, Hr. Spencer jako Lord Admiralicyi, Pan Macaulay jako Sekretarz Stanu dla spraw wewnętrznych, Hr. Clarendon jako Sekretarz Stanu dla spraw zagranicznych a Lord Hovick jako Minister osad. Trzecie podanie wymienia Xięcia Richmond jako pierwszego Ministra i Lorda Stanlej jako naczelnika Izby niższéj. Nareszcie przytaczają też czysto-torysowską kombinacyę, podług któréj Sir R. Peel urząd pierwszego Ministra, Xiążę Wellington posadę Prezesa Rady Tajnéj a Hrabia Aberdeen urząd Sekretarza Stanu dla spraw zagranicznych otrzymać mają.

P. Maurokordato, dotychczasowy poseł grecki przy dworze tutejszym, zawczoraj złożył Królowéj pismo odwołujące go, zaś poseł turecki, Szekib Effendi, złożył jéj list Sułtana.

Podpułkownik hrabia Cardigan już i w dziennikach stronnictwa swojego nieznajduje usprawiedliwienia i najlepiéj uczyni, jeżeli się ze służby usunie. Dotąd dzienniki torysowskie były za nim, ale od czasu jak wymierzył żołnierzowi cielesną karę w niedzielę wielkanocną, tyle uchybił przepisom kościoła, że Times, bardziéj niż dawniéj liberalne dzienniki, przeciw niemu powstaje, utrzymując w końcu, że spodziewa się, iż którykolwiek z niezależnych

członków izby niższéj za najpierwszą zręcznością przetnie ten gordyjski węzeł i uczyni wniosek o adresie do tronu względem oddalenia hrabiego Cardigan ze stopnia podpułkownika 11 pułku huzarów, w którym jest on zastępcą małżonka Królowéj.

Na wczorajszém posiedzeniu izby wyższéj Xiążę Buckingham złożył 120 prośb z hrabstwa Buckingham, przeciw wszelkiéj zmianie prawa zbożowego i mocno ubolewał nad niestósowném o niém objawieniu gabinetu w izbie niższéj; lecz spodziewa się, iż obie izby parlamentowe usuną obawy rolników. — Lord Melbourne odpowiedział, że zdaniem jego teraz właśnie jest czas do zmiany prawa tego, czego właśnie wymagają także finansowe interesa kraju.

Dzienniki ministeryalne umieściły tekst konwencyi handlowo-żeglarskiéj zawartéj między wielką Brytanią, a celnym niemiecko-pruskim związkiem. Konwencyą tę podpisali: minister spraw zagranicznych lord Palmerston i minister handlu pan Labouchère. Mocą jéj okręty tych narodów z ładunkami wpływać mają prawo do wszystkich portów w tych krajach leżących. Konwencya ta ma trwać do 1. Stycznia 1842 i potém daléj na lat 6, po upływie których winna być ponowioną. Wymiana ratyfikacyi w przeciągu 2 miesięcy nastąpi.

Wiadomość, że rząd francuzki wysłać ma jedną fregatę i korwetę do Chin dla utrzymania stósunków z dworem w Pekingu na tejże saméj co i Anglia stopie, daje powód dziennikowi Sun do uwagi następującéj: „Z niejaką pewnością przewidywać możemy, iż zajęcie opium przez kommissarza Lin wkrótce zrządzi moralną zmianę w Chinach. Kiedy Francya obstaje za utrzymaniem wprost stósunków z dworem w Pekingu, uczynią zapewne to samo Stany Zjednoczone i inne kraje z państwem niebieskiem handel wiodące. Lecz stósunki takie wymagają koniecznie obecności posła, a gdy utrzymanie posła przedstawia niejako obyczaje i zwyczaje kraju, który on reprezentuje, to zapewne obecność jednego lub kilku zagranicznych posłów na Chińczykach tak chciwych naśladownictwa, niezmierny wpływ wywrze.

Według pogłoski, jaka się rozeszła w City, wieść o rozbiciu się okrętu Prezydent przy Newfoundland ma być faszywą; znikła jednak wszelka nadzieja, aby parostatek ten mógł się znowu gdzie pokazać, gdyż parostatek Alcadya, który Nowy York 17., a Halifax 20. Kwietnia opuścił i onegdaj do Liverpool przybył, nieprzywozi najmniejszéj o Prezydencie wiadomości. Szoner Avici, który d. 8. opuścił bermudzkie wyspy, przybył do Nowego Yorku d. 17. Kwietnia, lecz także żadnéj o zaginionym parostatku nie przywiózł wiadomości.

Dowiadujemy się z Kanady, że stronictwo Francuzów w niższéj Kanadzie otrzymało na wyborach większości 4 głosów, a w połączonem ciele prawodawczém ma ono 12głosową mniejszość. — Generalny gubernator, otwarcie ciała prawodawczego, odroczył z d. 8. Kwietnia na 20. Maja. — Pułkownik Feyster zastąpił Sir Jerzego Arthur, jako dowódzca wojsk. — Między kupcami Londynu, którzy z Chinami, Indyanami i Egiptem w handlowych zostają związkach, krąży adres, którym chcą oni podziękować Mehmedowi Alemu za łaskawość dla Anglików, mianowicie pod względem ułatwienia poczty wschodnio indyjskiéj.

Belgia.

Z Bruxelli, dnia 11. Maja.

Powtórny wybór obydwóch Ministrów Desmaisières i de Briey w Gandawie i Luxemburgu pomyślnym jest dla Ministrów wypadkiem i może być poczytywany za szczęśliwą wróżbę dla ogólnych na d. 8. Stycznia przypadających wyborów. Wybór deputowanego w Gandawie ma wielkie znaczenie już to dla zamożności miasta, już to dla znamienitéj większości głosów (prawie $\frac{2}{3}$), którą Minister naprzeciw współzawodnikowi swemu uzyskał.

Z Leodyum, dnia 3. Maja.

Tutejszy dziennik podaje następujące szczegóły nieszczęścia jakie miało miejsce w kopalni węgla w Ougrée: Wybuch gazu okropniejsze miał skutki niż z początku mniemano, ofiarą jego padło 27 robotników. W chwili po wybuchu, panowie Longdoz i Joset, naczelni mechanicy zstąpili do galeryi najbardziéj uszkodzonych. Wydobyli z nich trzech ludzi, z których jeden żył jeszcze, lecz wkrótce skonał. Robotnicy innych oddziałów kopalni nic nie ucierpieli. Cała administracya kopalni udała się do galeryi; przez całą noc odbywano gorliwe poszukiwania, pod dyrekcyą inżeniera Generael; dopiero dziś rano o godzinie 4 znaleziono trupy i przekonano się o ich liczbie. Niemożna wiedzieć czemu przypisać ten wypadek; między ofiarami znajdowało się 14 niemców, 11 belgijczyków, 16 prusaków, 8 z nich zostawili po sobie wdowy i 27 dziatek.

Szwecya.

Z Sztokolmu, dnia 23. Kwietnia.

Stan szlachty po trzydniowych rozprawach odrzucił większością 155 głosów przeciw 62 i po cztérech głosowaniach projekt zmiany w reprezentacyi. Mniejszość chciała tylko, ażeby rzeczony projekt lub do następnych posie-

dzeń odłożyć, lub odesłać do wydziału dla nowego wypracowania.

Austrya.

Z Tryestu, dnia 6. Maja.

Ostatnia poczta z Aten nie przywozi nic nowego, potwierdza jednak dawniejsze doniesienia o gorliwości i prawości, z jaką sobie rząd grecki w sprawie kandyjskich rokoszan postępuje. Wybrzeża ściśle są strzeżone, dla zapobieżenia przewożeniu na tę wyspę wichrzycieli spokojności. Ostatniemi dniami udało się greckiéj żandarmeryi rozproszyć kilka band w chwili, gdy na statki wsieść i odpłynąć chciały, a mianowicie jednę liczącą 30 do 40 osób, któréj przywódzcę, niejakiegoś Avisiopulo, uwięziono.

Szwajcarya.

Z nad Jury, dnia 1. Maja.

Część wolnomyślnych w Argawskim kantonie o uległości w sporze o klasztory nic zgoła wiedzieć nie chce; inni podobno gotowi przywrócić klasztor panieński Fahr w kantonie Zürich a w Muri taki założyć szpital, aby wszystkie chęć do tego mające wygnane zakonnice jako siostry miłosierdzia tam pomieszczenie znaleść mogły. Przeciwnie, stronnictwo jezuicko katolickie na tych koncessyach bynajmniéj zaprzestać nie chce, domaga się przywrócenia wszystkich kościołów, oddzielnéj administracyi, i postanowiło stale na przypadek oporu, losu oręża doświadczać, do czego je Neu-Luzern i mniejsze kantony zachęcają. Rząd Argawski otoczony wiernym ludem swoim jak przedawał, tak przedaje wszelką własność klasztorną. W samem Aargau około 400 ochotników, a między témi nauczyciele szkół pod nazwą „kompania łacińska" pod bronią stanęli. Gminy różne ćwiczą się w mustrach. W Luzern li tylko przedstawienia Inspektora militarnego młodszych oficerów od publicznéj wstrzymać mogły deklaracyi, że nigdy przeciw wolnomyślnemu Aargau nie wyruszą. Tymczasem stronnictwo ultramontańskie według pewnéj pogłoski, już plan działań zaczepnych uradziło, tusząc sobie, że za pomocą interwencyi austryackiéj zwycięstwo odniesie. Między wszystkimi wolnomyślnymi Szwajcarami jeden tylko się odzywa głos, i nie dawno temu Szołtys (Schultheiss) Neuhaus i miasto Sejmu (Vorort) deputacyą świadczącą o liberalnych intencyach Freiburgczyków odebrali. Wybuch wojny domowéj skończy się może na wygnaniu Jezuitów z kraju. (Gaz. Badeńska.)

Włochy.

Z Neapolu, dnia 1. Maja.

(*Gaz. Powsz.*) — Bijatyki między różnemi pułkami załogi tutejszéj coraz częstszémi i groźniejszémi się stają; już po dwa kroć żołnierze formalne między sobą staczali bitwy i ledwo wdanie się siły zbrojnéj zamieszaniu temu koniec położyć mogło. Ostatnia walka wszczęła się na Riviera di Chiaja obok wielkiéj promenady, Trzej żołnierze polegli, a 12 ciężko ranionych. — Wydana dziś wieczorem gazeta rządowa zawiera dekret tyczący się redukcyi cła od siarki, a tak kwestya siarkowa teraz ostatecznie załatwiona.

Turcya.

Z Konstantynopola, d. 21. Kwietnia.

Panuje tu wielka ciekawość pod względem postępowania, jakiego Francya na przyszłość w sprawie Wschodniéj przestrzegać będzie, ponieważ powszechnie wiadomo, że tych dwuch obecnie uczynionych koncessyi na rzecz Mehmeda Alego mocarstwo to dawniéj żądało a tak tedy życzenie gabinetu paryskiego spełnione zostało. W Seraju nowe teraz knują intrygi. Po usunięciu Reszyda Baszy zdaje się, że W. Wezyra zwalić chcą. Powszechnie mniemają, że ambitny i pieniędzy chciwy Riza Basza, faworyt i W. Ochmistrz Sułtana, o posadę Raufa Baszy się ubiega, czy mu się zaś uda dojść do celu, wielkiém jeszcze pytaniem. Osoby dobrze zainformowane twierdzą, że Reszyd równie jak Ahmed Fethi Basza wkrótce znowu do Ministeryum wstąpią, a jeżeli się to sprawdzi, wpływ Riza Baszy bardzo będzie ograniczony. Tymczasem owych 2ch Baszów już na liście emerytów umieszczono. — Wiadomości, które z Kandyi dochodzą, nie są pomyślne. Duch niekarności rozprzestrzenił się po całéj wyspie; środki użyte przez Mustafę przeciw powstańcom tameczným, rząd pochwalił, mianowicie odkąd się dowiedziano, że komitet Greków kreteńskich do mieszkańców wyspy zwierzchnicze odezwy wydać się ośmielił. Zamyślają teraz wyprawę z kilku tysięcy ludzi do wyspy téj odesłać, aby składające się tylko z 2. okrętów siły Mustafy Baszy celem utrzymania blokady wybrzeży Kandyi wzmocnić. Wszyscy winę wypadków na owéj wyspie na konsula angielskiego zwalają.

Stany Zjednoczone północnéj Ameryki.

Z Nowego-Yorku, dn. 11. Kwietnia.

Dnia 6. b. m. nowy prezydent pan Tyler, który jak najspieszniéj wrócił do Washingtonu, po wykonaniu przysięgi zainstallowany został. Dnia 9. wydał on proklamacyą do ludu, nie jasno jednak tłumaczącą zasady jego polityki. Dzienniki amerykańskie stósownie do ducha ich, czynią ztąd rozmaite wnioski. Tutejszy Morning Herald zapewnia, że na

panu Tyler zupełnie polegać można, jako na mężu wielkich zdolności i doświadczenia. Będzie on rządził zgodnie z prawdziwym interesem narodu i utrzymaniem praw, nie powodując się życzeniami i projektami żadnéj frakcyi. Pan Tyler, mówi daléj ten dziennik, należy do racyonalnego i praktycznego rodzaju wirgińskich dyplomatów. Mieszkańcy prowincyi, w któréj na świat przyszedł, zawsze mu wysoki okazywali szacunek, a w radzie narodowéj znakomite zajmował miejsce. Będąc gubernatorem Wirginii, w r. 1828. powołany został do senatu Stanów Zjednoczonych. W ówczas, jako stronnik Jacksona, popierał w całéj obszerności zamiary rządu aż do czasu oddalenia depozytów. W roku 1832 sprzeciwił się odnowieniu przywileju bankowego i przeciw niemu z większą liczbą przyjaciół Generała Jaksona głosował. Podczas posiedzeń 1834 r. mianowany został prezesem kommissyi do przejrzenia stanu banku; kolegami jego byli panowie: Webster, Mangum i Ewing. Praca ich była utrudzająca, a sprawozdanie pana Tyler dowiodło, jak je dzielnie wypracował. W roku 1835 pan Tyler obrany został prezesem senatu. W obecnych okolicznościach trudno jest przewidzieć, jakie wrażenie na stronnictwie wigów sprawi objęcie rządów przez pana Tyler — bo, jak słychać, jest im po większéj części przeciwny. Pod względem banku, zdanie jego pewném nie jest. Jest on przeciwny okazałości rządowéj i wszelkiego rodzaju zbytkowym wydatkom. Zdaje się, że zatrzyma on dotychczasowy gabinet.

Dnia 7. b. m. odbył się uroczysty pogrzeb zmarłego prezydenta. Rano o 10 w domu prezydentów zgromadzili się: obecny prezydent, członkowie teraźniejszego i dawnego rządu, były prezydent Adams i ciało dyplomatyczne. Prezydent Tyler, 40 duchownych i czterych doktorów szli przed rydwanem żałobnym ciągnionym przez sześć białych koni, z których każdego prowadził masztalerz na czarnym ubiorze białą rzymską togę mający, na głowie zaś biały zawój z krepą. Ciężki czarny aksamitny całun leżał na trumnie, a końce sukna od karawanu trzymało 26 osób. O 12 przybył orszak przed dom ciała prawodawczego w Marylaud, które się natychmiast z nim połączyło, a dziś wszyscy przybyli na miejsce wiecznego spoczynku. Ministrowie i ciało dyplomatyczne towarzyszyło trumnie aż do grobu. Niezliczona moc ludu pokrywała pagórek, na którym stoi kapitol, a odgłos dzwonów i huk dział, trudne do opisania sprawiły wrażenie. O 3, długie strzały z ręcznéj broni oznajmiły koniec żałobnego obrzędu.

Prezydent Tyler z powodu śmierci swego poprzednika dzień 14. Maja przeznaczył na dzień postu i modlitwy. — Wszyscy członkowie gabinetu przez poprzedniego Prezydenta obrani, nadal urzędy swoje sprawować mają. Niektóre amerykańskie dzienniki mniemają, że teraźniejszy Prezydent tymczasowo tylko urząd swój sprawuje i oczekiwać musi potwierdzenia ze strony kongresu, lecz niewszyscy temu wierzą. Sposób postępowania nowego Prezydenta, zdaje się, iż zjednał ogólne zadowolenie.

Co do sprawy Mac Leoda mówią, że rząd angielski dotąd uwolnienia jego nie żądał.

Dawniejszy Prezydent General Jakcson ma być w tak krytycznem położeniu, iż niebył w stanie spłacić wekslu na 100 dollarów.

W Texas słychać było, że Mexykanie zamyślają znowu wkroczyć do miasta tego pod dowództwem Generała Arissa.

P. Bonpland w liście do pana Alexandra Humboldta pod dniem 30. Grudnia 1840 pisze z Montewideo, co następuje: »Gazety europejskie zabrzmiały pewnie o śmierci doktora Francia. Śmierć ta jest niezawodnym wypadkiem: dyktator Rzeczypospolitéj Paraguaju umarł na zwyczajną wodną puchlinę w dziewięćdziesiątym trzecim roku życia. Nim oczy zawarł, mianował jeszcze podobny do swego rząd i wezwał lud do onegoż przyjęcia. Sądzą jednak, że się lud wkrótce wyemancypuje. Jeden z dwóch mężów, mianowanych do rządu przez dra. Francia, ma bardzo liberalne zasady i za życia był z nim w ciągłéj sprzeczności.«

Rozmaite wiadomości.

Z Poznania. — Dnia 27. Kwietnia odbyło się w Skwierzynie uroczyste poświęcenie nowo tam wybudowanéj synagogi żydowskiéj, przy któréj to sposobności przywołany w tym celu Nad Rabin Dr. Geiger z Wrocławia, należący do klassy prawowiernych Żydów, budującą miał mowę.

Kuryer Frankoński donosi, iż Hrabia Westphalen na wiadomy królewski rozkaz gabinetowy przesłał na ręce Najjaśn. Króla list, w którym objawia swój zamiar udania się do swoich obszernych dóbr za obrębem państwa pruskiego położonych.

Z Trewiru, dnia 12. Maja. — Dzisiejszy numer Gazety Trewirskiéj umieścił o wspomnianym przez nas wypadku na francuzkim parostatku prostujący opis tegoż, z pióra Hrabi Resigniera, Współdyrektora towarzystwa żeglugi parowéj w Metzu. Oka-

zuje się z niego, iż wspomniany parostatek już istotnie poprzednio przemierzono, a tak Kapitan tegoż bez upoważnienia z strony swojéj Dyrekcyi na powtórne przemierzenie zezwolić nie mógł.

Nowości piśmiennictwa polskiego. Wzory pism dawnych. Kazimierz Stroczyński wydał w r. 1839: »Wzory pism dawnych w przerysach wystawione i objaśnione drukowaném ich wyczytaniem. Część I. obejmująca pismo dyplomatów od roku 1228 do 1536«, w Warszawie nakładem i w drukarni Kommissyi Rządowéj Sprawiedliwości. W przedsłowiu wydawca mówi: »Znajomość dawnych charakterów i zręczność dokładnego ich wyczytywania, jak z jednéj strony dla Archiwaryuszów niezbędna, tak z drugiéj dzisiaj zupełnem zagraża zaginieniem. Gdy nie mieliśmy żadnego dzieła, któreby jéj nabycie ułatwić mogło, przechodziła ta wiadomość ściśle przez tradycyą z jednego pokolenia Palestry na drugie, a pominiona zupełnie w naszém kształceniu prawników, stała się udziałem szczupłéj liczby osób, które ją w puściźnie po przodkach otrzymali. Przecież archiwa dawne są składem nader ważnym, dla wszelkiego stanu osób, dokumentów, na których bezpieczeństwo własności i praw tak Rządu, jako i osób prywatnych polega.« — Dziewięćdziesiąt dyplomatów, umieścił w tém dziele wydawca; między tymi jeden polski, dwa po rusku, ostatni jest jedyny dyplomat ruski na pargaminie pisany, w Głównem Archiwum Królestwa znajdujący się i to niedawno przypadkiem między stosem dawnych papierów znaleziony. — Zapis na Sądy Boże w 1511, jest tym ważniejszy, iż raz istnienie tych sądów niewątpliwie potwierdza, a nad to szczegóły uzbrojenia opisuje. Mała nader liczba exemplarzy wzorów pism dawnych odbitą została Nadmienić tu winniśmy, iż P. R. Stronczyński dawniéj nieco, w wiernym przerysie upowszechnił więcéj zbyt rzadkie a wielce ważne dzieło z czasów Zygmunta Augusta »Myślistwo ptasze«. Przerys jest tak doskonały, że zwiódł jednego z naszych bibliomanów.

OGŁOSZENIE.

Wystawiona przez posiedzicieli małżonków Gottfryda Claus i Jadwigi Luizy z domu Roehl na dobro depozytu pupilarnego generalnego Hrabi Ur. Blankensee, obligacya zastawna z dnia 6. Kwietnia 1803. r. na 2100 tal., przez późniejsze odłączenia jednakowoż tylko jeszcze na 550 tal. ważna, zaświadczeniem do zaciągnienia wprawdzie opatrzona, późniéj też na folwarku stare Laski, jednak bez rekognicyi zaciągnięta, wraz z dekretem cessyonalnym dawniejszego Sądu Ziemiańskiego w Pile, podług którego kapitał 550 tal. małżonce Schoenjahn, Ewie Rozynie z domu Riebschlaeger odstąpionym został, podług podania zaginęła i ma być teraz na wniosek posiedziciela gruntu zastawionego, a ponieważ małżonkowie Schoenjahn z rzeczonego kapitału już pod dniem 22. Czerwca 1818. roku zdolnie do wymazania pokwitowali, końcem extabulacyi zniweczona.

Wzywają się zatém wszyscy, którzy do oznaczonego instrumentu lub też do kapitału samego, jako posiadacze, cessyonarusze albo sukcessorowie, bądź też z innego jakiego powodu pretensye mieć mniemają, takowe w przeciągu 3ch miesięcy a najpóźniéj w terminie

dnia 25. Czerwca r. b.

w posiedzeniu tutejszego Sądu wyznaczonym zameldowali i udowodnili, inaczéj bowiem z pretensyami swemi mniemanemi wyłączeni będą i względem takowych im wieczne milczenie nałożone, dokument zaś zniweczony a kapitał rzeczony z księgi hypotecznéj wymazany zostanie.

Postronnym interessentom podają się Kommissarze sprawiedliwości tutejsi Ur. Damke i Ur. Hanke.

Wieleń, dnia 26. Stycznia 1841. r.

Król. Pruski Sąd Ziemsko-miejski.

OBWIESZCZENIE.

Podaje się niniejszém do wiadomości publicznéj, iż w ukróconéj sprawie konkursowéj po Kamlarzu Karólu Henryku Zachler z Buku znajdująca się massa, w terminie

dnia 25. Czerwca r. b.

zrana o godzinie 10téj pomiędzy wierzycieli znajomych, według porządku przez wydany wyrok pierwszeństwa ustanowionego, podzieloną zostanie.

Grodzisk, dnia 1. Maja 1841.

Królewski Sąd Ziemsko-miejski.

SPRZEDAŻ DÓBR.

Dobra szlacheckie

Dręczkow i Wolikowa

z folwarkami

Kopanina i Kowale

w departamencie Poznańskim, powiecie Wschowskim, i

wieś szlachecka Wolenica

w departamencie Poznańskim, powiecie Krotoszyńskim położona, mają być przez posiedzicieli z wolnéj ręki w drodze licytacyi sprzedane.

I. Do wsi Dręczkowa i Wolikowa należą:

pp. 2000 morgów roli ornéj,
 138 " ogrodów,
 500 " łąk,
 1000 " boru, z których 700 morgów brzeziny, 300 morgów olszyny.

Oprócz tego kilka pastwisk, z jeziorem około 300 morgów wielkim i jeszcze kilka pomniejszych jeziorek.

Zaciągnieniu listów zastawnych nic nie jest na przeszkodzie, ponieważ takowe w przyzwoitym czasie zostało zameldowane.

Uregulowanie chłopskich i szlacheckich włości, jako też separacya zupełnie jest ukończoną i niemasz żadnego zaciągu.

Dla załatwienia ręcznych robót wystarczą prawie pańscy komornicy. Czynsze gotowe wynoszą około 500 Talarów.

We wsi Dręczkowie znajduje się mielcuch z niektóremi aparatami.

II. Do wsi Wolenic należą:
pp. 1240 morgów ornéj roli,
 200 " ogrodów,
 300 " boru,
 95 " łąk
i kawał pastwiska około 40—50 morgów wraz z trzema małémi sadzawkami.

Tak separacya jako też uregulowanie włości chłopskich i szlacheckich już jest ukończone, komornicy pańscy wystarczą co do ręcznéj roboty.

Czynsze w gotowiźnie wynoszą 95 Talarów.

Termin licytacyjny wyznaczony został na
dzień 17. Czerwca po południu
o godzinie 3ciéj
w Krotoszynie w salonie kupca Gregera, na który się zdolność posiadania i kupienia mających niniejszém zaprasza.

Dotychczasowym possessorom dóbr Dręczkowa i Wolikowa zaleconém zostało, chęć kupienia mającym dozwolić, by sobie dobra te obejrzeć mogli.

Dokumenta dotyczące się dóbr tych, regestra i warunki kupna, mogą każdego czasu u polecenie w tym względzie mającego Inspektora kancellaryi Ur. Rump w Krotoszynie być przejrzane, i mają przez tegoż samego każdemu zagranicznemu na wezwanie listowne (przy opłaceniu portorii) żądane dostateczne objaśnienia na piśmie za zwrotem wykładu kopialiów być udzielone.

Węgierskiego środka do prania owiec i wełny już dostatecznie znanego, przesłałem dziś pewną ilość Panu A. J. Flatau w Poznaniu i przedaje tenże cetnar onegoż po 18 tal. wyłącznie frachtu.

Józ. Jak. Flatau w Wrocławiu.

Dzierżawa.

Wieś Ławica na trakcie Bukowskim, jednę milę od Poznania położona, jest z wolnéj ręki od Św. Jana r. b. na lat 4 do wydzierżawienia; bliższą wiadomość udzieli kupiec Jakób Brieske na ulicy Wrocławskiéj Nr. 2. w Poznaniu.

Polecenie.

Skład najzaszczytniéj znanego, a w dobroci niezrównanego
prawdziwego angielskiego uniwersalnego glancownego szuwaksu, fabrykacyi G. Fleetwordta w Londynie,
znajduje się ciągle u
Pana Gustawa Bielefeld
w Poznaniu,
gdzie każdego czasu dostać go można w puszkach po 5 i $2\frac{1}{2}$ sgr. wraz z przepisem użycia.

Edward Oeser w Lipsku.

Sprzedaż koni angielskich czystéj krwi (Vollblut).

15go Lipca roku bieżącego odbędzie się w Angerapp sprzedaż publiczna 33ch koni rasy czystéj angielskiéj, z których 16 jest ogierów młodych od 2 do 5 lat mających, klaczy 17, między ostatniemi 4 stare. Angerapp leży 16 mil od Królewca, $4\frac{1}{2}$ mili od Gąbina, $1\frac{1}{2}$ mili od Darkehmen.

Farenheid.

Kurs giełdy Berlińskiéj.

Dnia 17. *Maja* 1841.	Stopa prC.	Na pr. kurant papierami	Na pr. kurant gotowizną
Obligi długu państwa	4	$104\frac{1}{8}$	$103\frac{5}{8}$
Pr. ang. obligacye 1830. . . .	4	$101\frac{7}{8}$	$101\frac{5}{8}$
Obligi premiow handlu morsk.	—	83	$82\frac{1}{2}$
Obligi Kurmarchii z bież. kup.	$3\frac{1}{2}$	$102\frac{1}{4}$	—
Obligi tymcz. Nowéj Marchii dt.	$3\frac{1}{2}$	$102\frac{1}{2}$	—
Berlińskie obligacye miejskie .	4	$103\frac{3}{8}$	—
Królewieckie dito . .	—	—	—
Elblągskie dito . .	$3\frac{1}{2}$	100	—
Gdańskie dito w T.	—	48	—
Zachodnio-Pr. listy zastawne .	$3\frac{1}{3}$	$102\frac{1}{4}$	$101\frac{3}{4}$
Listy zast. W. X. Poznańskiego .	4	—	$105\frac{1}{4}$
Wschodnio-Pr. listy zastawne .	$3\frac{1}{2}$	$102\frac{1}{4}$	$101\frac{3}{4}$
Pomorskie dito . .	$3\frac{1}{2}$	$103\frac{1}{4}$	$102\frac{1}{4}$
Kur- i Nowomarch. dito . .	$3\frac{1}{2}$	$103\frac{1}{2}$	103
Szląskie dito . .	$3\frac{1}{2}$	$102\frac{1}{2}$	—
Obl. zaległ. kap. i prC. Kur- i Nowéj-Marchii	—	—	—
Złoto al marco	—	—	$210\frac{3}{8}$
Nowe dukaty	—	—	—
Frydrychsdory	—	$13\frac{1}{2}$	13
Inne monety złote po 5 talarów .	—	$8\frac{5}{12}$	$7\frac{1}{12}$
Disconto	—	3	4